

Daktiloskopik Hisoblarni Yuritishda Zamonaviy Texnologiyalardan Foydalanish

Mahammadjonov Muhammadali Ilxomjon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV

Akademiyasi 3-bosqish kursanti

Annotatsiya: Ushbu maqola orqali daktiloskopik hisoblarni yuritishda zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanish, uni imkoniyatlarini tizimga keng joriy etish va uni samardorligini oshirish to'g'risida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlari: Daktiloskopiya, daktiloskopik hisob, biometrik skanerlar, bulutli texnologiyalar, mobil daktiloskopik qurilmalar.

Kirish

Jamiyat ijtimoiy hayotida eng dolzarb masalalardan biri bo'lib hisoblanuvchi jinoyatchilikka qarshi kurashishni tashkil etish davlat siyosatini muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, jinoyatchilik, uni sabablari va uni sodir etilishiga shart sharoit yaratuvchi muhitni ilmiy jihatdan bilish, harqanday fosh qilish birinchi o'rinda dalillarga tayanishni taqozo qiladi.

Tergov va odil sudlovni amalga oshirishning muhim sharti o'tkaziladigan barcha protsessual harakatlar qonuniyligini ta'minlamoqlikni, hodisa sodir bo'lgan joyda va ekspertiza tadqiqotlarida surishtiruvchi, tergovchi va tegishli mutaxassislar, ekspert-kriminalistlar qonun talablarini aniq bajarishlarini, shaxsning sha'ni va qadr-qimmatini

hurmat qilinish, fuqarolarni huquq va erkinliklarini muhofaza qilish talablari asosida bajarishlarini talab qiladi.

Daktiloskopik hisoblar — jinoiy tadqiqotlar va shaxslarni aniqlashda qo'llaniladigan muhim usul. Barmoq izlari har bir inson uchun noyob bo'lib, ular jinoiy holatlarni fosh qilishda va shaxsni aniqlashda keng qo'llaniladi. Zamonaviy texnologiyalar ushbu jarayonni yanada samarali va tezkor amalga oshirishga yordam bermoqda.

Daktiloskopiya asoslari

Daktiloskopiya — bu barmaq izlarini o'rganish va ulardan shaxsni aniqlash uchun foydalanish jarayonidir. Har bir insonning barmaq izlari o'ziga xos bo'lib, bu ularning identifikatsiyasida asosiy rol o'ynaydi. An'anaviy daktiloskopik hisoblar oddiy qog'oz va siyoh yordamida amalga oshirilgan. Biroq, zamonaviy texnologiyalar bu jarayonni soddalashtirgan va tezlashtirgan.

Zamonaviy Texnologiyalar

1. Biometrik Skannerlar:

Bugungi kunda biometrik skannerlar yordamida barmaq izlarini tez va aniq olish mumkin. Ushbu qurilmalar yuqori aniqlikda izlarni o'qiydi va ularni elektron shaklda saqlaydi. Skannerlar optik va kapasitiv texnologiyalardan foydalanadi. Optik skannerlar izlarni rasmga olishda yuqori sifatga ega bo'lsa, kapasitiv skannerlar izlarning elektr maydonini o'lchash orqali aniqlikni ta'minlaydi.

2. Elektron ma'lumotlar bazasini yaratish:

Barmoq izlarini to'plash va saqlash jarayoni uchun elektron ma'lumotlar bazalari yaratilgan. Bu bazalar jinoiy idoralar va boshqa tashkilotlar tomonidan birgalikda foydalaniladi. Ma'lumotlar bazasiga kirish orqali, jinoiy tekshiruvlar tez va oson o'tkaziladi.

Ushbu bazalarda izlar, shaxsning shaxsiy ma'lumotlari va boshqa kerakli axborotlar saqlanadi.

3. Algoritmlar va Tahlil Dasturlari:

Daktiloskopik izlarni tahlil qilish uchun murakkab algoritmlar va dasturiy ta'minotlar ishlab chiqilgan. Ushbu dasturlar izlarni solishtirish, mos kelishini aniqlash va jinoiy holatlarni tahlil qilish uchun qo'llaniladi. Masalan, avtomatik barmaq izlarini tanish tizimlari (ADIT) jinoiy idoralarga izlarni tez va samarali tahlil qilish imkonini beradi.

4. Mobil Ilovalar:

Zamonaviy texnologiyalar mobil ilovalar orqali ham qo'llanilmoqda. Ba'zi tashkilotlar barmaq izlarini mobil qurilmalar orqali to'plash va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'lgan ilovalar yaratdi. Bu, jinoiy tadqiqotlar olib borayotgan muassasalar uchun qulaylik yaratadi.

5. Bulutli Texnologiyalar:

Bulutli texnologiyalar yordamida daktiloskopik ma'lumotlarni saqlash va ularga kirishni ta'minlash mumkin. Bu usul ma'lumotlar xavfsizligini oshiradi va jinoiy idoralarga ma'lumotlarga har qanday joydan kirish imkoniyatini beradi.

Afzalliklari

Zamonaviy texnologiyalar daktiloskopik hisoblarni yuritishda bir qancha afzalliklarni taqdim etadi:

- Aniqlik: Yangi skannerlar va algoritmlar yordamida barmaq izlari aniq va ishonchli o'qiladi. Bu, shaxsni aniqlash jarayonini sezilarli darajada tezlashtiradi.
- Tezlik: Elektron ma'lumotlar bazalari va avtomatik tahlil dasturlari izlarni tez va samarali tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa jinoiy tadqiqotlarni samarali o'tkazishga yordam beradi.

- Xavfsizlik: Bulutli texnologiyalar va elektron ma'lumotlar bazalari ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlaydi. Bu, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishda muhim ahamiyatga ega.
- Qulaylik: Mobil ilovalar va boshqa zamonaviy texnologiyalar daktiloskopik ma'lumotlarni to'plashni va ularga kirishni osonlashtiradi.

Kelajakdagi Imkoniyatlar

Daktiloskopik hisoblarni yuritishda zamonaviy texnologiyalar rivojlanishda davom etmoqda. Kelajakda ushbu sohada quyidagi imkoniyatlar mavjud:

- Sun'iy intellekt: Sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan dasturlar daktiloskopik izlarni tahlil qilishda yanada yuqori aniqlikni ta'minlaydi. Bu, jinoiy holatlarni tez va samarali tahlil qilish imkonini beradi.
- Boshqa biometrik ma'lumotlar bilan integratsiya: Daktiloskopik ma'lumotlarni yuzni tanish, ovoz tanish va boshqa biometrik tizimlar bilan birlashtirish orqali shaxsni aniqlash jarayoni yanada samarali bo'lishi mumkin.
- Yana bir qadam ilgari: Daktiloskopik hisoblarni yuritish jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va usullar rivojlanib, yangi innovatsion yechimlar paydo bo'lishi kutilmoqda.

Xulosa

Daktiloskopik hisoblarni yuritishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni juda katta. Ular jarayonni soddalashtiradi, tezlashtiradi va aniqlikni oshiradi. Biometrik skannerlar, elektron ma'lumotlar bazalari, algoritmlar va mobil ilovalar zamonaviy daktiloskopik tizimlar asosini tashkil etadi. Kelajakda sun'iy intellekt va boshqa innovatsion yechimlar yordamida bu jarayon yanada takomillashishi kutilmoqda. Shu bilan birga, daktiloskopiya usullari jinoiy tadqiqotlar va shaxslarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega bo'lib qoladi.